

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobkyně: **V. Z.**
bytem X
zastoupena obecnou zmocněnkyní A. M. Z.
bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
se sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 2. 2022, č. j. MPSV-2020/35678-921,

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobkyně *nemá právo* na náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Správní orgány po předchozím zrušujícím rozsudku krajského soudu znovu nevyhověly žádosti žalobkyně o zvýšení příspěvku na péči. Posudkoví lékaři u ní neshledali takový počet nezvládaných základních životních potřeb, aby její závislost na pomoci jiné osoby dosahovala II. nebo vyššího stupně. Podle posudků, o něž se žalovaný opřel, žalobkyně nezvládá jen čtyři. Krajský soud hodnotil, zda správní orgány dostatečně respektovaly právní názor, který vyslovil ve zrušujícím rozsudku. A zda odstranily vytýkané vady.

II. Skutkové okolnosti a rozhodnutí správních orgánů

2. Žalobkyně v září 2017 požádala o změnu výše příspěvku na péči kvůli zhoršení svého zdravotního stavu. Do té doby pobírala příspěvek ve výši 880 Kč měsíčně. Podle § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách („zákon o sociálních službách“) byla závislou na pomoci jiné pomoci ve stupni I (lehká závislost).
3. Toto řízení vyústilo v rozhodnutí Úřadu práce ze dne 4. 4. 2018, sp. zn. UP/53443/2014/SS, č. j. 4080/2018/KUR, který žádost žalobkyně zamítl („rozhodnutí úřadu práce“). Vycházel z posudku posudkové lékařky Okresní správy sociálního zabezpečení Brno-venkov („OSSZ“), podle kterého žalobkyně trpí polyartrózou nosných kloubů III. stupně s indikací totální endoprotézy a vertebrogenním algickým syndromem s těžkou poruchou dynamiky, hlavně u krční páteře. Jedná se o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav. Žalobkyně nezvládá v přijatelném standardu čtyři základní životní potřeby: *mobilitu, tělesnou hygienu, osobní aktivity a péči o domácnost*. Je proto závislá na pomoci jiné osoby v I. stupni.
4. Žalobkyně se proti rozhodnutí úřadu práce neúspěšně odvolala. Žalovaný rozhodnutím ze dne 8. 4. 2020, č. j. MPSV-2020/73284-92, odvolání žalobkyně zamítl a potvrdil rozhodnutí úřadu práce („původní rozhodnutí žalovaného“). V průběhu odvolacího řízení vznikly dva posudky. První z nich uznal za nezvládané potřeby *mobility, stravování, tělesné hygieny a péče o domácnost*. K potřebě *stravování*, kterou posudková komise, na rozdíl od posudkové lékařky OSSZ uznala za nezvládanou, se uvádí, že žalobkyně nezvládá přípravu stravy. Druhý posudek posudkové komise, vydaný i na základě osobního vyšetření žalobkyně, však potřebu *stravování* opět neuznal. Neshledal k tomu medicínský důvod. Za nezvládané uznal pouze *mobilitu, tělesnou hygienu a péči o domácnost*.
5. Rozhodnutí žalovaného bylo poté předmětem soudního přezkumu. A krajský soud rozsudkem ze dne 5. 5. 2021, č. j. 41 A 34/2020-45, původní rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení („zrušující rozsudek krajského soudu“). Krajský soud vyčetl žalovanému, že nedostatečně posoudil, zda žalobkyně zvládá základní potřebu *osobní aktivity a výkon fyziologické potřeby*. Žalobkyně totiž v průběhu řízení namítala, že nezvládá včas použít WC, nenavazuje kontakty a vztahy s jinými osobami a nevyřizuje si své záležitosti. Krajský soud však v posudcích posudkové komise nenalezl dostatečně konkrétní zdůvodnění, proč žalobkyně i přesto uvedené potřeby zvládá. Žalovanému uložil, aby konkrétně zodpověděl, zda má žalobkyně v rámci *výkonu fyziologické potřeby* schopnost včas používat WC [srov. písm. g) bod 1 přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb.]. Ve vztahu k neuznané potřebě *stravování*, kterou žalobkyně také rozporovala, krajský soud označil přesvědčivost posudku posudkové komise za hraniční. Chybělo mu sice jasnější vypořádání se s otázkou zvládání jednotlivých aktivit spadajících pod tuto životní potřebu, ale krajský soud uznal, že komise žalobkyni osobně vyšetřila, což zvýšilo důvěryhodnost jejích závěrů.
6. Ještě před vydáním rozsudku krajského soudu žalobkyně dne 30. 12. 2020 podala nový návrh na změnu výše příspěvku na péči. V březnu 2021 úřad práce rozhodl o zvýšení příspěvku z 880 Kč na 4 400 Kč. Uznal tedy žalobkyni závislou na péči v II. stupni. Po podaném odvolání žalovaný rozhodnutím ze dne 10. 6. 2021, č. j. MPSV-2021/101433-921, zvýšil příspěvek až na 12 800 Kč pro závislosti žalobkyně na péči jiné osoby v III. stupni, s platností od 1. 12. 2020. Toto rozhodnutí vycházelo z posudku posudkové komise ze dne 25. 5. 2021, podle kterého je žalobkyně závislá na péči v III. stupni. Nezvládá totiž sedm

základních životních potřeb: *mobilita, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost.*

7. Poté, co krajský soud zrušil původní rozhodnutí žalovaného, posudková komise dne 27. 7. 2021 opětovně přezkoumala zdravotní stav žalobkyně, za její přítomnosti. Podle posudku komise žalobkyně od 22. 9. 2017 do 29. 12. 2020 nezvládala čtyři základní životní potřeby: *mobilita, tělesná hygiena, osobní aktivity a péče o domácnost.* Byla proto závislá v I. stupni. Od 30. 12. 2020 pak nezvládala ještě navíc *oblékání a obouvání a péči o zdraví.* A stala se závislou v II. stupni. Ke *stravování* posudek uvádí, že žalobkyně nemá ochrnuté ruce, netrpí závažným omezením hybnosti kloubů a má dostatečně smyslové a duševní funkce ke zvládnutí této životní potřeby. Tremor je esenciální. I ze sociálního šetření plyne, že si sama nachystá a podává léky, ošetřuje pokožku, zvládne použít sporák, uvaří si teplý nápoj, nají se lžící, manipuluje s oblečením atd. Není tedy medicínský důvod k tomu, aby si sama nezvládla naporcovat a naservírovat stravu. Třes rukou sice může vést ke zhoršení komfortu, nikoli ale k úplné neschopnosti přijímat potravu. Žalobkyně netrpí těžkým postižením funkce horních končetin nebo zraku.
8. K *výkonu fyziologické potřeby* posudek konstatuje, že žalobkyně netrpí paretickým postižením dolních končetin a dokáže dojít na toaletu, ač jí to může trvat déle. Zvládá používat hygienické pomůcky i sama provést očistu. Inkontinence moči neznamená nezvládnutí této potřeby, pokud si žalobkyně sama dokáže vyměnit inkontinenční pomůcku. Její mentální, smyslové a tělesné schopnosti přitom jsou dostatečné, aby to zvládla.
9. Po seznámení s posudkem žalobkyně doložila nové lékařské zprávy. Žalovaný proto požádal posudkovou komisi o doplňující posudek. Ten komise vypracovala dne 21. 9. 2021. Za nezvládané opět uznala čtyři stejné životní potřeby jako v předchozím posudku. K nově doložené lékařské zprávě z ortopedického vyšetření ze srpna 2021 uvedla, že ortoped v objektivním nálezu třes nepopisuje. Další lékařské zprávy třes popisují pouze sporadicky. Jedná se ale pouze o esenciální třes, který nemá žádnou spojitost s jinými nemocemi žalobkyně. Není trvalého charakteru, nenarušuje sebeobsluhu trvale nebo dlouhodobě tak, aby žalobkyně nezvládla úchop a sebesycení. Samotná přítomnost onemocnění žalobkyně nezpůsobuje omezení základních životních potřeb do té míry, aby je nedokázala zvládat v uspokojivém standardu. Při jednání posudkové komise žalobkyně zvládla udržet tužku a podepsat se bez většího omezení. Při oblékání potřebovala pouze mírnou pomoc. Posudková komise žalobkyni osobně vyšetřila již dvakrát. Funkce rukou nebyla výrazně omezena, aby žalobkyně nedokázala zvládat sebesycení. Není proto nutné ji krmit. Posouzení základní životní potřeby *stravování* se zaměřuje na schopnost vlastní konzumace připravených nápojů a stravy. Třes rukou a hlavy sice může vést ke zhoršení komfortu. Ale ne k úplné ztrátě schopnosti příjmu potravy,
10. Poté, co se žalobkyně seznámila s doplňujícím posudkem, doložila další lékařské zprávy. Požádala také o své osobní vyšetření posudkovou komisí. A žalovaný komisi znovu požádal o doplňující posudek. Toto nové posouzení proběhlo bez přítomnosti žalobkyně dne 25. 1. 2022. Komise opět dospěla k závěru, že žalobkyně byla v době od 22. 9. 2017 do 29. 12. 2020 závislá na péči jiné osoby v I. stupni. V této době nezvládala čtyři základní potřeby. Komise vycházela z nově doložených zpráv z neurologických vyšetření žalobkyně z června 2019, června 2020 a listopadu 2021. První dva nálezy uvádějí třes s rukou při normálním tonu svalů. V závěru konstatují, že jde o esenciální tremor. Až vyšetření z listopadu 2021 uvádí středně těžkou intenzitu třesu, který se akcentuje

rozrušením. Komise proto dospěla k závěru, že se nejedná o těžký třes. Nezvládání stravování, které uznal posudek z května 2021, komise považuje za nadhodnocené. Tehdy bylo odůvodněno onemocněním štítné žlázy a zhoršením třesu hlavy a jícnového refluxu. Třes rukou nebyl uváděn jako příčina nemožnosti sebesycení.

11. Žalovaný na základě nového posudku a jeho dvou doplnění vydal dne 22. 2. 2022 rozhodnutí pod č. j. MPSV-2022/35678-921 („rozhodnutí žalovaného“). Odvolání žalobkyně znovu zamítl a potvrdil rozhodnutí úřadu práce. Žalovaný vycházel z toho, že s ohledem na zvýšení příspěvku na péči od prosince 2020 mohlo být předmětem řízení toliko posouzení závislosti žalobkyně v období od 22. 9. 2017 do 30. 11. 2020. A podle posudků byla žalobkyně v tomto období závislá na péči jiné osoby pouze v I. stupni.

III. Obsah žaloby

12. Žalobkyně v úvodu žaloby popisuje své zdravotní problémy a uvádí, jaké životní činnosti jí dělají problémy do té míry, že při nich vyžaduje každodenní pomoc. Od prosince 2019 se pohybuje za pomoci chodítka nebo dvou francouzských holí. Z bytového domu již samostatně nevychází. Nezvládne nikam dojít. K lékaři ji vozí sanitka. Vše ostatní za ní vyřizují jiní lidé. Malé nákupy dělá sociální služba, větší dcera. U obvodní doktorky vše vyřizuje vnučka. Sama žalobkyně si s doktorkou už dva roky jen telefonuje. O chod domácnosti se žalobkyně nedokáže postarat. Veškerý úklid a vaření provádí někdo jiný.
13. Namítá, že posudková komise nesprávně posoudila (ne)zvládání některých základních životních potřeb. Konkrétně jde o *stravování, péči o zdraví a výkon fyziologické potřeby*. Zvládání těchto potřeb brání esenciální třes rukou. Posudky však jeho projevy popisují pouze velice obecně. Komise podle toho hodnotí, jak se obvykle projevuje, aniž by zkoumala, jak konkrétně ovlivňuje život žalobkyně. Žalobkyně jím trpí již dlouho. I v klidovém režimu. To dokládala pomocí lékařských zpráv od neurologa, podle kterých se třes snaží léčit již několik let. Posudková komise měla tyto zprávy k dispozici. Pokud by třes nebyl silný, žalobkyně by jej nemusela léčit.
14. Kvůli třesu si žalobkyně nezvládne nalít nápoj, rozdělit si stravu na menší kousky, naservírovat ji a přemístit na místo konzumace. Posudková komise však nevidí souvislost mezi postižením horních končetin a žalobkyní popisovaným třesem.
15. Ve vztahu k potřebě *péče o zdraví* žalobkyně namítá, že posudková komise nezohlednila, že si žalobkyně kvůli třesu nedokáže sama píchnout inzulin. Na tuto skutečnost přitom upozorňovala v průběhu správního řízení. Kromě toho si žalobkyně nezvládne nasadit ortézy, které jí pomáhají při chůzi.
16. Ve vztahu k *výkonu fyziologické potřeby* žalobkyně nezvládá používání hygienických pomůcek. Nevymění si inkontinenční vložky, které používá kvůli úniku moči. Potřebuje k tomu dopomoc, protože má problémy s jemnou motorikou. Různé komise jí uznaly pět základních životních potřeb za nezvládané. Ovšem vždy pouze v takovém počtu, by jí nemusely přiznat II. stupeň závislosti. Přitom všechny problémy doložila lékařskými zprávami. Žalovaný dostatečně nezjistil skutkový stav a nepřihlédl k § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb.

IV. Vyjádření žalovaného

17. Žalovaný zdůraznil, že jeho původní rozhodnutí krajský soud zrušil proto, že se posudková komise nevypořádala se všemi rozhodnými skutečnostmi při posuzování

základních životních potřeb *výkon fyziologické potřeby a osobní aktivity*. Po vrácení věci posudková komise zdravotní stav žalobkyně znovu posoudila. Žalobkyni osobně vyšetřila. Vycházela z veškeré dostupné zdravotní dokumentace. A následně řádně vyhodnotila, které potřeby žalobkyně nezvládá. Vypořádala se přitom s námitkami žalobkyně, závěry sociálního šetření i skutečnostmi plynoucími z lékařských zpráv. Žalovaný má za to, že dostál požadavkům krajského soudu uvedeným v jeho zrušujícím rozsudku.

V. Jednání před krajským soudem

18. Dne 26. 10. 2021 se konalo ve věci jednání. Žalovaný se z něj omluvil. Žalobkyni zastupovala její vnučka jako zmocněnkyně. Ta zmiňovala, že probíhá přehodnocování rozhodnutí o přiznání III. stupně závislosti na pomoci jiné fyzické osoby. Na dotazy soudu však vyjasnila, že Úřad práce nebo žalovaný o tom ještě znovu nerozhodl. Uvedla, že k relevantnímu období od 22. 9. 2017 do 29. 12. 2020 již od zrušujícího rozsudku nepředkládala žádné nové lékařské a neměla při jednání v tomto směru ani žádné další důkazní návrhy.
19. V závěrečném návrhu zmocněnkyně žalobkyně vyjádřila svůj nesouhlas s posudkovým hodnocením stavu žalobkyně. Poukazovala na některé jí vnímané rozpory. Například pokud posudková komise uvedla, že žalobkyně vůbec nepoužívala léky na třes, ačkoliv je žalobkyně brala a následně vysadila. Její třes už je dnes neléčitelný, protože by jej mohla řešit jen použitím léků, jež by ji ohrožily na životě. To vše podle zmocněnkyně žalobkyně lékařské zprávy neřeší vůbec nebo pouze okrajově. Neuvádí se v nich také, že by třes u žalobkyně byl lehký, zmiňoval to jen jeden z posudků. Posudková komise pak charakterizuje esenciální třes jen v obecné rovině a tvrdí, jak se může projevovat na žalobkyni a má to za prokazatelné. Vůbec ale neuvádí, jak se na žalobkyni reálně projevuje. Kdyby žalobkyně netrpěla třesem, nechodila by k neurologovi. Proto nelze souhlasit se závěrem, že ho vůbec žalobkyně nemusí doma mít, pokud není rozrušená.
20. Dále zmocněnkyně žalobkyně poukazovala na problémy při měnění inkontinenčních vložek, protože žalobkyně již nedovře ruce a nedokáže sundat jejich lepící část. Na to se vůbec posudková komise neptala. Kvůli třesu si také nezvládala píchat inzulin, což také posudková komise nebrala v potaz. V neposlední řadě se zmocněnkyně žalobkyně věnovala problémům, kterým kvůli třesu žalobkyně čelí v oblasti *stravování*. Posudková komise se například nevyjadřuje k tomu, že žalobkyně má kvůli karpálním tunelům ortézy, které ale nemůže využívat, protože s nimi nezvládne chodit s chodítkem a o berlích. Ortézy má i na kolena, na které si je nezvládne sama nasadit, což posudková komise nezohledňuje. Nyní u ní rentgen prokázal artrózu, která se musela už tehdy vyvíjet. Žalobkyně také chodí na obštriky ramen. Nemůže také použít jídelní vozík, protože chodí o berlích a o vozítku. Podle zmocněnkyně žalobkyně také posudková komise nereagovala adekvátně na námitky žalobkyně. Odůvodnění jejích závěrů, opomíjející žalobkyni předložené zprávy, je pouze obecné, aniž by komise prokázala, že se to týká žalobkyně.
21. Krajský soud v průběhu jednání upozorňoval žalobkyni, že jde ve věci o období od 22. 9. 2017 do 29. 12. 2020. A že závěr žalovaného o zvládání základní životní potřeby *stravování* ve zrušujícím rozsudku – byť byl hraniční – přeci jen uznal za zákonný. Žalovanému už jen doporučil, ač silně, aby ji aktuálně posoudil. Po ukončení závěrečného návrhu zmocněnkyně žalobkyně a krátkém přerušení krajský soud vyhlásil tento rozsudek.

VI. Posouzení věci krajským soudem

22. Žaloba splňuje podmínky své přípustnosti. Podala ji oprávněná osoba v zákonné lhůtě. Krajský soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného.

23. Žaloba *není důvodná*.

a. Základní právní východiska

24. Podle § 7 odst. 2 zákona o sociálních službách platí, že nárok na příspěvek na péči má osoba uvedená v § 4 odst. 1 zákona o sociálních službách, která „z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládnutí základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8.“

25. Zákon rozlišuje čtyři stupně závislosti. Jednotlivé stupně závislosti se určují podle toho, kolik tzv. *základních životních potřeb* člověk nezvládne bez pomoci. Těchto potřeb je celkem deset: *mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost* (§ 9 odst. 1 zákona o sociálních službách). Jejich podrobnější vymezení pak uvádí příloha č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. Podle § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb. Přitom platí, že *k závěru o závislosti posuzovaného na pomoci jiné osoby při zajištění některé z životních potřeb postačí, pokud nezvládá být jen jedinou z aktivit vyjmenovaných v této příloze*.

26. Podle § 9 odst. 4 zákona o sociálních službách platí: „Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.“ Ustanovení § 9 odst. 5 zákona o sociálních službách doplňuje, že „[p]ro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat *příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu* [zvýraznění doplnil krajský soud]. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku.“

27. Ustanovení § 1 odst. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb. současně dodává, že „[z]a neschopnost zvládnutí základní životní potřeby se považuje stav, *kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké*, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku *nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu* (...) [zvýraznění doplnil krajský soud]. Přijatelným standardem se rozumí zvládnutí základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta *bez každodenní pomoci jiné osoby*.“

28. Z § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách vyplývá, že při posuzování stupně závislosti se vychází ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.

29. Posuzování závislosti na pomoci jiné fyzické osoby provádí posudkový lékař okresní správy sociálního zabezpečení a posudková komise žalovaného. Posudek je pak pro správní orgány stěžejním důkazem. Jeho povahou a požadavky, které je na něj třeba klást, se již opakovaně ve své rozhodovací činnosti zabýval Nejvyšší správní soud. Podle jeho judikatury musí být posudek *jednoznačný, určitý, úplný a přesvědčivý*. Tyto náležitosti splňuje, pokud se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným účastníkem řízení, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám. Své závěry musí posudková komise náležitě podložit a odůvodnit. Je nezbytné, aby posudek obsahoval vysvětlení, jakým způsobem posudková komise hodnotila veškeré posudkové podklady, které z nich považovala za relevantní, případně z jakého důvodu se od závěrů uvedených v některých z nich odchýlila. Posuzovaný zdravotní stav potom musí poté popsat dostatečně jasně a přesně, aby *nevystávaly žádné další pochybnosti* (srov. např. rozsudek ze dne 5. 3. 2015, č. j. 6 Ads 299/2014-25, či ze dne 30. 1. 2019, č. j. 6 Ads 34/2018-17).
30. Nejvyšší správní soud ve vztahu k roli posudku také dovodil, že „se jedná sice o tzv. povinný důkaz, nicméně nikoliv o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. *Posudek podléhá hodnocení správního orgánu, jeho správnost není nikterak presumována*. Ačkoliv odborné lékařské závěry posudku nepodléhají hodnocení správních orgánů, neboť k tomu nemají správní orgány odborné lékařské znalosti, nezabývá je to povinností hodnotit provedené důkazy ve správním řízení, a tudíž i *správnost posudku z hlediska jeho úplnosti a přesvědčivosti*.“ (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, č. j. 6 Ads 143/2009-60, a ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009-104). Pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládanou, musí tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 50/2013-32).

b. Aplikace uvedených východisek na případ žalobkyně

31. Krajský soud v první řadě připomíná, že v této věci rozhoduje již podruhé. Při nynějším přezkumu zákonnosti rozhodnutí žalovaného proto přihlédl zejména k důvodům, pro které zrušil jeho původní rozhodnutí. Podstatou této věci je tedy posoudit, zda žalovaný dostatečně respektoval závazný právní názor krajského soudu a odstranil vady, které krajský soud dříve vedly ke zrušení jeho původního rozhodnutí o zamítnutí žádosti žalobkyně o zvýšení příspěvku na péči. *Zároveň je nutné dodat, že pro krajský soud nemá relevanci současný zdravotní stav žalobkyně*. Předmětem řízení je ve výsledku „jen“ otázka nároku na zvýšení příspěvku na péči za období od 22. 9. 2017 do 29. 12. 2020. Relevanci proto mají pouze zdravotní problémy žalobkyně z této doby. Později totiž žalovaný v návaznosti na novou žádost žalobkyně zvýšil příspěvek na péči a uznal jí závislou v III. stupni.
32. V předchozím soudním řízení bylo mezi stranami sporné, zda žalobkyně zvládá základní potřeby *stravování, osobní aktivity a výkon fyziologické potřeby*. Výtky krajského soudu pak směřovaly ke způsobu, jakým žalovaný posoudil zvládání *osobních aktivit a výkonu fyziologické potřeby*. Naopak, pokud jde o *stravování*, krajský soud považoval odůvodnění žalovaného za hraniční, ale akceptovatelné. Pouze mu doporučil (byť silně), aby v dalším řízení aktuálně posoudil zvládání této základní životní potřeby.

33. Zmocněnkyně žalobkyně v tomto ohledu zřejmě nedocenila, že tento svůj závěr ze zrušujícího rozsudku o akceptovatelnosti názoru žalovaného, že žalobkyně zvládá základní životní potřebu *stravování*, již soud nemohl přehodnocovat. Sám je jím totiž vázán. V řízení o žalobě proti novému rozhodnutí správního orgánu se u těch otázek, které krajský soud zodpověděl při zrušení původního rozhodnutí, přezkoumává pouze to, zda správní orgán postupoval v souladu se závazným právním názorem krajského soudu; ohledně takto vyřešených otázek totiž již „*není prostor pro polemiku*“ (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 12. 2020, č. j. 1 As 312/2020-39, bod 32; obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 9. 2010, č. j. 3 As 9/2010-73).
34. Požadavkům zrušujícího rozsudku krajského soudu žalovaný již vyhověl. Na rozdíl od předchozího řízení posudková komise uznala za nezvládanou dříve spornou potřebu *osobní aktivity*. Přesto ale žalobkyně nedosáhla na II. stupeň závislosti, neboť při nezvládání čtyř základních životních potřeb byla podle komise pořád závislá na péči pouze v I. stupni. Ve výsledku tedy šlo o otázku zvládání základní životní potřeby *výkonu fyziologické potřeby*. Krajský soud ve zrušujícím rozsudku výslovně uložil žalovanému, aby konkrétně zodpověděl, zda má žalobkyně v rámci *výkonu fyziologické potřeby* schopnost včas používat WC [srov. písm. g) bod 1 přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb.]
35. Krajský soud zde opět musí z procesních důvodů připomenout, resp. vyjít z toho, že žalobkyně v průběhu předchozího soudního řízení nenamítala, že by si kvůli třesu rukou nezvládala vyměnit inkontinenční vložky. Ohledně základní životní potřeby *výkonu fyziologické potřeby* poukazovala právě pouze na to, že nezvládá včas použít WC. To však mají inkontinenční pomůcky kompenzovat. A tvrzení o problémech při měnění inkontinenčních vložek, na které zmocněnkyně žalobkyně poukazovala až v nynějším řízení při jednání, nejsou takového rázu, že by z nich plynulo, že právě aktivitu včasného použití WC podle písm. g) bod 1 přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb., na níž se měl žalovaný zaměřit podle zrušujícího rozsudku, žalobkyně nezvládá.
36. Je pak třeba zdůraznit, že v průběhu navazujícího řízení byl zdravotní stav žalobkyně předmětem posouzení posudkové komise celkem třikrát (nepočítá-li krajský soud posouzení v rámci nové žádosti žalobkyně o zvýšení příspěvku na péči podané v prosinci 2020). Posudková komise pokaždé zasedala v jiném složení. Vždy ovšem za přítomnosti neuroložky. Při prvním zasedání komise žalobkyni osobně vyšetřila. A ve všech třech případech dospěla ke shodnému závěru, že žalobkyně v rozhodném období nezvládala celkem čtyři základní životní potřeby. Komise měla k dispozici obsáhlou zdravotní dokumentaci žalobkyně, včetně nálezů různých specialistů, kteří žalobkyni dlouhodobě léčí.
37. V prvním posudku se komise podrobně vyjadřuje zejména ke *stravování* (na ono silné doporučení krajského soudu, byť s již s posvěceným názorem o jeho zvládání) a *výkonu fyziologické potřeby*. Žalobkyně v průběhu řízení v té souvislosti poukazovala zejména na třes rukou. Posudková komise však s ohledem na obsah lékařských nálezů (zejména nálezu z neurologie) uvedla na to, že tremor je pouze esenciální. Jinak ale ruce žalobkyně plní svou funkci. *Ze sociálního šetření plyne, že si dokáže sama nachystat léky, manipulovat s penězi, ošetřit si pokožku, najíst se lžící, používat sporák, provést očistu po použití toalety atd.* Není proto objektivní důvod k tomu, aby nezvládla také naporcovat si stravu, nalít nápoj nebo používat inkontinenční pomůcky. Žalovaný uznal, že třes může žalobkyni působit jistý diskomfort, nevede ale k úplné ztrátě funkce horních končetin.

38. Třesu rukou se pak podrobněji věnuje druhé doplnění posudku z ledna 2021. V něm posudková komise odkazuje na tři zprávy z neurologického vyšetření žalobkyně z června 2019, června 2020 a listopadu 2021. První dvě zprávy mluví o progredujícím (zhoršujícím se) třesu rukou a jako objektivní nález uvádí „třes s rukou při normálním tonu“. Poslední zpráva již mluví o středně těžké intenzitě třesu a jeho akcentaci rozrušením. Tato poslední zpráva se však netýká rozhodného období.
39. Zprávy z neurologie tedy sice svědčí o tom, že žalobkyně má problémy s třesem rukou již delší dobu, jak namítá ve své žalobě a jak její zmocněnkyně namítala při jednání. Podle posudkové komise však esenciální třes není trvalého charakteru a nenarušuje sebeobsluhu žalobkyně trvale nebo dlouhodobě. Při prvním vyšetření žalobkyně komisí byl třes pouze lehký a zhoršoval se jenom při rozrušení. Posudková komise, jejíž součástí vždy byla i neuroložka, pak na základě objektivních lékařských nálezů a výsledku vyšetření žalobkyně zhodnotila, že třes je lehký až středně těžký. Nedosahuje ale takové intenzity, aby žalobkyně nezvládla sama konzumovat připravené nápoje a stravu. V reakci na námítky žalobkyně, lze také dodat, že v předcházejícím soudním řízení neuváděla, že by měla problémy s podáváním inzulínu. Součástí správního spisu je přitom lékařská zpráva z diabetologie z dubna 2018, podle které žalobkyně v té době inzulín užívala. Ve svých tehdejších podáních však nezmiňovala jakékoliv problémy s jeho podáváním. Tyto problémy nezmiňuje ani sociální šetření
40. *Krajský soud ovšem nemůže přezkoumávat odborné medicínské závěry posudkové komise. Může toliko posoudit, zda jsou posudkové závěry jednoznačné, určité a přesvědčivé ve světle toho, zda se posudková komise vypořádala se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédla k potížím udávaným účastníkem řízení, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám. A v tomto ohledu i v kontextu výše uvedeného již krajský soud – i přes naléhavou argumentaci zmocněnkyně žalobkyně při jednání, která ovšem nezohledňovala procesní specifika této věci – právně relevantní nedostatky způsobující vady, pro které by musel znovu rozhodnutí žalovaného zrušit, nenašel.*
41. *Při posuzování toho, které základní životní potřeby člověk nezvládá, posudkoví lékaři nemohou vycházet pouze ze subjektivně udávaných obtíží. Tyto obtíže musí mít objektivní podklad v jeho zdravotním stavu zachyceném zejména v lékařských nálezech, případně zjištěném při sociálním šetření nebo jeho osobním vyšetření členy komise. Tyto podklady ale v případě žalobkyně neprokázaly, že by třes rukou byl v období let 2017 až 2020 natolik výrazný, že by jí znemožňoval v přijatelném standardu zvládat některé základní životní potřeby. To, že třes se později zhoršil, není pro posouzení zákonnosti rozhodnutí žalovaného nyní relevantní. Stejně tak i zdravotní problémy, na které žalobkyně poukazuje ve své žalobě, vypovídají toliko o jejím současném zdravotním stavu.*
42. Krajský soud proto tentokrát nemohl žalobkyni vyhovět. Byť to samosoudce posuzujícího tuto věc po lidské stránce mrzí. A smeká před vnučkou žalobkyně za to, jak se o ni stará. Žalovaný i posudková komise nicméně podle něj po zrušení původního rozhodnutí žalovaného dostatečně odstranili vytýkané nedostatky. Žaloba žalobkyně proto nebyla důvodná.

VII. Závěr a náklady řízení

43. Krajský soud posoudil žalobní námítky jako nedůvodné. Proto žalobu zamítl.

44. Neúspěšná žalobkyně pak nemá právo na náhradu nákladů řízení. A žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení

o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie. Odůvodňují-li to majetkové poměry stěžovatele, může mu Nejvyšší správní soud advokáta ustanovit.

Brno 26. října 2022

Martin Kopa, v. r.
samosoudce